

vilegii comerciale. De ex. (în documente de danie): **ОБЛАДЯЩЮУ МИ И ГОСПОДСТВОУЩЮУ МИ**¹ въсен земли Оуггровлахѣнскон „stăpînind și domnind (peste) toată țara Ungrovlahiei“ (1409, mai 11, Arh. St. Buc., S. I., nr. 16). Această formulă apare într-un număr de 49 documente². În alte 3 documente formula apare într-o formă prescurtată: **ОБЛАДЯШТУ МИ** въсен земли Оуггровлахѣнскон „stăpînind toată țara Ungrovlahiei“ (1437, august 13, Arh. St. Buc., S. I., nr. 13; 1437, aug. 23, Arh. St. Buc., S. I., nr. 35; 1494, martie 16, Arh. St. Buc., S. I., nr. 91).

În mod izolat, în două documente de la sfârșitul secolului al XV-lea, în titulatura voievodului Radu cel Mare participiul verbului **господствовать** este înlocuit prin cel al verbului **сѣдрѣжити**: **Сѣдрѣжѣштѣ ми и обладѣщѣ ми** въсен земли Оуггровлахѣнскон „ținînd și stăpînind toată țara Ungrovlahiei“ (1496, apr. 14, Arh. St. Buc., S. I., nr. 100; 1496, aug. 1, Arh. St. Buc., S. I., nr. 102).

În afara formulei de cancelarie menționate, găsim în documentele de danie și întărire două propoziții temporale de simultaneitate care folosesc de asemenea dativul absolut: 1. **и се быст в лѣтѣ хсѣѣ. и ендѣктѣионѣ .ѣ. ГРАДѣЩѣ ми господствѣ ми** къ Сѣверинѣ да се състанѣ с кралем „și aceasta a fost în anul 6915 (1406) și indictionul 15, cînd m-am dus domnia mea la Severin să mă întîlnesc cu craiul“ (1406, noiembrie 23, Arh. St. Buc., S. I., nr. 11); 2. **мѣсеца мартѣа .сѣ. днь, къ лѣтѣ х.зк. царствѣющѣ господѣ нашѣ Исус Христѣ, емшеже слава, дрѣжава, чести и покланяніе** „luna martie 16 zile, în anul 7002 (1494), în timp ce împărătea domnul nostru Isus Hristos căruia <îi aducem> slavă, stăpînire, cinste și închinăciune“³. (1494, martie 16, Arh. St. Buc., S. I., nr. 91).

Dativul absolut din titlul voievozilor: **ОБЛАДЯЩѣ ми и господствѣщѣ ми** въсен земли Оуггровлахѣн „stăpînind și domnind <peste> toată țara Ungrovlahiei“ apare și în trei privilegii comerciale acordate brașovenilor (1413, august 6, Arh. St. Br., nr. 779, 1421, noiembrie 21, Arh. St. Br., nr. 771 și 1424 Arh. St. Br., nr. 780). Un al patrulea exemplu în acest sens, care diferă de cele precedente numai prin faptul că subiectul este exprimat — în locul pronumelui — chiar prin numele voievodului, poate fi citat dintr-o scrisoare pe care voievodul Basarab cel Tânăr o adresează prietenului său Cîrstea Roșul: **ОБЛАДЯЩѣ и господствѣщѣ Исавнѣ**

¹ În *Documenta* apare totdeauna scris împreună cu pronumele: **ОБЛАДЯЩЮУМИ И ГОСПОДСТВОУЩЮУМИ** (p. 75, 78, 80 etc.). Spre deosebire de aceasta, în *Relațiile* (p. 3, 11, 21). I. Bogdan scrie corect: **ОБЛАДЯЩѣ ми и господствѣщѣ ми** separînd pronumele de participiu.

² Precizăm că în două documente emise de cancelaria voievodului Mircea cel Bătrîn, apar propozițiile participiale: **ОБЛАДЯИ И ГОСПОДСТВОУИ** въсен Земли Оуггровлашкон „stăpînind și domind (peste) toată țara Ungrovlahiei (<1400–1403>, BAR, XX 155 și **ОБЛАДЯИ И ГОСПОДСТВѣИ** (<1404–1406>, Arh. St. Buc., S. I., nr. 9).

³ În *Documenta*, p. 405, s-a omis în traducere predicatul **ЦАРСТВѣЮЩѣ** al acestei temporale, iar textul a fost deformat astfel: „luna martie 16 zile, anul 7002 (1494), Domnului, împăratului nostru Isus Hristos, slavă, stăpînire, cinste și închinăciune“.